

တစ်ခုခုမလိထံ၌နှစ်နှစ်အစာတဖန်ပတ်ဂါပတ်ကျားလတ်လှူအိပ်သးသမူတဖန်မှတ်မလီဆီခံခါလါအမှတ်မလါတက်ပူဒီးတက်မလါဒဲကဝီတဖန် အကျါ၊ ဘဉ်ဆဉ်တက်ပတ်ပနီၵ်မလးအီဒိၵ်မးခီဖျါလါ-တက်ပတ်လီတက်သိၵ်တက်သီတက်ဘျာလါတက်ကဘဉ်မလီထွဲတဖန်(လီလီဆီဆီလါတက်မလါန့ၵ်အ ကီ/မလါန့ၵ်အီလါ၊ လါဒဲကဝီအပူ/အချါ)၊ တက်သုၵ်တက်ဖျးအဟီၵ်ခိၵ်လီၵ်အိၵ်လါတက်မလါအီအဂီ၊ တက်ကုၵ်ဘဉ်ကုၵ်သုဒီးတက်သုတက်ဘဉ်အစူၵ်လါ ပူနီၵ်ခိၵ်လါမလါတက်သုအဆါကတီတဖန်အဂီလါအိၵ်ဒီးသးလါကကွာဆဉ်ခိၵ်တက်လှူအိၵ်သးသမူတက်မလါအကျါအသီတဖန်၊ ဟံၵ်ဖီဖီဖီတဖန်လါက ထုးထီၵ်သုအတက်စုလီၵ်ခိၵ်/တက်ဖီတက်လံၵ်တအိၵ်ဘဉ်၊ ဒီးတက်ဂံၵ်ဘါစါလါကမလါန့ၵ်ကျိၵ်စုတက်မလါလါကဘျာလီစုလါကထုးထီၵ်သုဟံၵ်ဖီဖီဖီအ တက်စုလီၵ်ခိၵ်/တက်ဖီတက်လံၵ်ဒီးတက်လှူအိၵ်သးသမူအတက်ဖဲတက်မလါတဖန်အဂီန့ၵ်လီၵ်။

ကရူၵ်လါအဂံၵ်ဘါစါလါတက်ပတ်ဖျါထီၵ်အီသုတဖန်၊ တမ့ၵ်ဟံၵ်ဖီဖီဖီအစူၵ်တဖန်လါညီန့ၵ်မလါအသးတဖန်မှတ်မဟံၵ်ဖီဖီဖီအစူၵ်တဖန်လါတက်ထံၵ် သုၵ်ညါအီညီလါအမပူတတါအမှတ်ကျါဝဲၵွာၵ်တက်မလါတဖန်၊ ဖဲအမှတ် ပိၵ်မုၵ်ကဟံၵ်ခိၵ်၊ သးနံၵ်လါကဲဟံၵ်ခိၵ်၊ ပူဟံၵ်ဖီလါအိၵ်/တအိၵ်ဒီးကွါဂီ တလါပဲၵ်၊ အဂူၵ်တဖန်လါကမ့ၵ်တက်အခါစးတခါလါတက်ကရဲၵ်ကျါနီၵ်ဖးလီၵ်တက်အကလုၵ်ကလုၵ်တဖန်လါဟံၵ်ဖီဖီအတက်ဂံၵ်ဘါစါအဖီခိၵ်။ တက်အ ဝဲအံၵ်တက်လါအတဂူၵ်တခါ၊ အခီပညီမုၵ်ဒီးသးတက်လိၵ်ဘဉ်တက်ပတ်ဖီၵ်ဟံၵ်ဖီဖီဖီအတက်ပနီၵ်တဖန်မုၵ်ဒီးသးတက်မလါသုသုၵ်ညါဟံၵ်ဖီဖီဖီအဘူးအတက်အ တက်ဂံၵ်ဘါစါအတက်အိၵ်သးပတီၵ်န့ၵ်လီၵ်။ အဝဲအံၵ်ဘဉ်သုၵ်သုၵ်ကမ့ၵ်တက်ပနီၵ်အကွါဂီတခါလါပူဘဉ်ကီဘဉ်ခဲလါဒဲကဝီပူတဖန်ဒုးအိၵ်ထီၵ်ဝဲ (သန့ကွတက်အုၵ်အသးလါအတလီၵ်ကလီၵ်သးန့ၵ်တက်ထထံၵ်န့ၵ်အီဘဉ်)၊ လါတက်န့ၵ်အမပူနီၵ်ဂံၵ်အတက်လဲလီၵ်တဖန်ကဘဉ်တက်မလါပတ်ထီၵ်အီခီဖျါ လါတက်ပတ်ပနီၵ်ပတ်အဆါလါတက်ကန့ၵ်တက်ခွဲတက်ယာ်လါတက်လှူအိၵ်သးသမူအဂီန့ၵ်လီၵ်။ တက်မလါပတ်ထီၵ်တက်လှူအိၵ်သးသမူတဖန်အံၵ်န့ၵ်ဒုးကဲထီၵ် ဝဲဟံၵ်ဖီဖီဖီအစူၵ်တဖန်အတက်လီၵ်ကလီၵ်သးအါထီၵ်တဖန်ဘဉ်တဖန်၊ ဒီးလါတက်န့ၵ်အမပူ၊ ကဲထီၵ်သးကသုလါအတက်ဖီတက်လံၵ်မုၵ်အါထီၵ်န့ၵ်လိၵ် လါတက်ကဘဉ်နီၵ်ဖးမလါဆီဟံၵ်ဖီဖီဖီအစူၵ်တဖန်န့ၵ်လီၵ်။

တက်ဂုၵ်တက်ကျါတဖန်လါအမလါသကီးဗုၵ်တက်လါတက်ကပတ်ဖျါတက်ဂံၵ်ဘါစါ၊ ဟံၵ်ဖီကွါဂီအဒိၵ်အဆဲးမှတ်လါအရူဒိၵ်ကတက်န့ၵ်လီၵ်။ ဟံၵ်ဖီဖီ ဖီအစူၵ်လါအဒိၵ်တဖန်န့ၵ်လီၵ်ကဲဒီးသးအတက်ဂံၵ်ဘါစါကအိၵ်အါန့ၵ်ဒီးဟံၵ်ဖီဖီဖီအစူၵ်လါအဆဲးတဖန်န့ၵ်လီၵ်။ ဘဉ်ဗးဟံၵ်ဖီဖီအကွါအဂီဒိၵ်ဆဲး အလီၵ်ခဲန့ၵ်၊ ဟံၵ်ဖီဖီဖီအတက်မလါကျါဝဲၵွာၵ်အပတီၵ်စုၵ်ကီးမှတ်လါအရူဒိၵ်န့ၵ်လီၵ်။ ဟံၵ်ဖီဖီဖီအစူၵ်တဖန်လါအိၵ်ဒီးအတက်စုလီၵ်ခိၵ်အါန့ၵ်၊ အတက်ဟဲန့ၵ်ဒီးအတက်သုတက်စုတဖန်န့ၵ်အတက်ဂံၵ်ဘါစါ/တက်လီၵ်ဖျါလီၵ်ဟီၵ်စုၵ်န့ၵ်လီၵ်။ ဖဲလဲၵ်ဂူၵ်၊ ကဒီးတဘျီ၊ ဟံၵ်ဖီဖီဖီအစူၵ်လါအိၵ်ဒီးတက် မလါကျါဝဲၵွာၵ်အပတီၵ်လါအထီၵ်န့ၵ်တမ့ၵ်ကျါလါအညီလါတက်ကပတ်ဖျါအီန့ၵ်ဘဉ်။ တက်အိၵ်တက်ဆဲးအလီၵ်မုၵ်ဒီးသးတက်အကွါပနီၵ်ဖီတခါလါတက်က မလါကျါဝဲၵွာၵ်အပတီၵ်ဒီးမှတ်မလါအီဆဲးဆဲးဖီလါတက်သုၵ်ထီၵ်ဒဲကဝီအပူန့ၵ်လီၵ်။ တက်လှူအိၵ်သးသမူအတက်ဖဲတက်မလါစုၵ်ကီးတမ့ၵ်တက်လါအကဲ ဘျူးကဲဖီၵ်လါတက်ရဲၵ်ကျါနီၵ်ဖးလီၵ်တက်အကလုၵ်ကလုၵ်လါဟံၵ်ဖီဖီဖီအစူၵ်တဖန်အပူန့ၵ်လီၵ်။ တက်အစူးအယာ်လါကန့ၵ်ဘဉ်တက်အဘူးအလဲကအိၵ် ဆဲးအသးထီၵ်ဘိလါဟံၵ်ဖီဖီဖီတဘျူးန့ၵ်အဂီဒီးတက်ဟဲန့ၵ်စုၵ်ကီးတဂါတကျါဒီးတက်တယာ်ဆဲးဟဲအီတသုစုၵ်ကီးဘဉ်န့ၵ်လီၵ်။ ဟံၵ်ဖီဖီဖီအစူၵ်တ ဖန်ဗုမလါတက်မလါမုၵ်ခါခါလါတက်သုၵ်အိၵ်ဖျးအိၵ်အလီၵ်(ညီန့ၵ်မှတ်ဖဲတက်မလါတက်ဟဲန့ၵ်စုၵ်လါတအိၵ်လါဒဲကဝီပူဘဉ်)လါအအိၵ်ဒီးတက်မလါကျါ ဝဲၵွာၵ်လါအမှတ်တက်မလါပတ်ပနီၵ်ပူၵ်ပူၵ်ဆဲးကဝီတဖန်ငါဝဲဟံၵ်ဖီဖီဖီအစူၵ်တဖန်ထီၵ်ဘိအသး၊ ဖဲအဝဲသုၵ်အိၵ်လါဒဲကဝီပူအသးန့ၵ်မလါန့ၵ်တက်လါလါ ပဲၵ်ဒီးတက်မလါအစူးအယာ်တဖန်အိၵ်ဝဲထီၵ်ဘိန့ၵ်လီၵ်။ လါတက်န့ၵ်အမပူတက်သုၵ်ညါမလါကျါဝဲၵွာၵ်အပတီၵ်န့ၵ်လိၵ်လါတက်ကဘဉ်ထီၵ်ကွါစီကွါနီၵ်အ တက်ဟဲန့ၵ်၊ တက်ဖီတက်လံၵ်တဖန်ဒီးတက်သုတက်စုတဖန်န့ၵ်လီၵ်။ လါခံကတက်န့ၵ်၊ဟံၵ်ဖီဖီဖီအတက်အိၵ်၊ ဒီးဟံၵ်ဖီဖီဖီအတက်သကဲၵ်ပဝးတဖန်ကဘဉ်ပတ် ဗုၵ်လါတက်ကဟုကယာ်တက်အိၵ်အပူ၊ ဒုးန့ၵ်ဖျါထီၵ်အတက်ဂံၵ်ဘါစါအစါန့ၵ်လီၵ်။

လါတက်န့ၵ်အမပူ၊ ထဲဒဲးဖဲလါတက်ဂုၵ်ခါလါလါအဘဉ်တက်ထံၵ်သုၵ်ညါအီဘဉ်ဗးဒီးဟံၵ်ဖီဖီဖီအစူၵ်တဖန်နီၵ်ဖးလီၵ်အကလုၵ်အဆါန့ၵ်လီၵ်။ တက်အဝဲအံၵ် အိၵ်ဒီးတက်အခီပညီတဖန်လါကမလါထီၵ်တက်သမံသမံးတက်အကျါအကျါလါကနီၵ်ဖးလီၵ်ဟံၵ်ဖီဖီဖီအစူၵ်တဖန်အကလုၵ်အဆါဒီးသမံသမံးတက်ဆီတလဲ တဖန်ဖဲလါတက်ဆါကတီၵ်အဘျီန့ၵ်လီၵ်။ တက်အခီပညီလါအဖျါရဲကတက်န့ၵ်မှတ်မလါအပူကလဲ၊ ဖဲအမှတ်သမံသမံးတက်အကျါအကျါန့ၵ်ကဘဉ်သုတက် ဆါကတီၵ်ဒီးတက်မလါလါအလါဂံၵ်လါဂံၵ်ဘါ၊ ဒီးလိၵ်ဘဉ်ဝဲတက်မလါလှူသုၵ်ညါဒီးတက်သမံသမံးကွါတက်(M&E)အတက်မလါလီၵ်ဆီဆီဒီးဗီထံ နီၵ်ဖးတက်သုတက်ဘဉ်တဖန်လါထံၵ်ဘဉ်ဘဉ်စံၵ်(TBBC)တက်မလါအပူ။ ဖဲလါထဲနီၵ် ဉ်(TANGO)အတက်အုၵ်အသးလါတက်မလါကျါအကျါတမံဗီ လါတက်တီၵ်ဟဲဒီးသု၊ အစုၵ်ကတက်လါတက်မလါအီ၊ ပျဲလါတက်ကကွါမလါကွါအီ၊ထံၵ်ဘဉ်ဘဉ်စံၵ်(TBBC)ကဘဉ်ဆီကမိၵ်မလါန့ၵ်ပဂါတက်ဟ့ၵ် ထီၵ်တက်အုၵ်အသးတဖန်လါအကစါဒဲးဝဲလါကဆါတက်အတက်ဟဲလီၵ်တက်ပညီၵ်လါခါဆူညါအဂီလါအကစါဒဲးဝဲအတက်ဖီတက်လံၵ်အကံၵ်အစီအတက်ဒိၵ် ထီၵ်လါထီၵ်ဒီးတက်ပတ်ပနီၵ်ပတ်တက်သုတက်ဘဉ်အဆါတဖန်အပူန့ၵ်လီၵ်။

တၢ်အုၣ်အသးတဖၣ်

- တၢ်သမံသမိးအကျိၤအကျဲလၢဟံၣ်ဖိဃီဖိတဖၣ်အတၢ်ဂံၢ်စၢ်ဘၢါစၢ်န့ၣ်ကဘၣ်တၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်အီၤလၢကဟံၣ်ဖိဃီတဖၣ်အတၢ်ဂံၢ်စၢ်ဘၢါစၢ်ဆူတၢ်ကဟုကယၢ်တၢ်အိၣ်. တၢ်မၤအကျိၤအကျဲကဘၣ်ပၣ်ဃုာ်ဒီးတၢ်ဒုးန့ၣ်ဖျါတၢ်အိၣ်သ့ၣ်မိၢ်ပုၤန့ၣ်ခါလၢအဘၣ်တၢ်ဟံၣ်ဖျါအီၤလၢတၢ်ဃုမၤလိသ့ၣ်ညါတၢ်အပူၤ, တၢ်ထီၣ်အီၤလၢအကျဲကပူၤတမံၤဃီအသိး. တၢ်ပညိၣ်မ့ၢ်ဒီးသိးတၢ်သမံသမိးအကျိၤအကျဲကမၤစၢၤထံၣ်ဘၣ်ဘၣ်စံၣ် (TBBC)လၢကသ့ဆၢတဲာ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤတဖၣ်လၢဒီးသန့ၤထီၣ်အသးလၢဟံၣ်ဖိဃီဖိအတၢ်ဂံၢ်စၢ်ဘၢါစၢ်အဖိခိၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်အကံၢ်အစီလၢတၢ်သုအီၤလၢတၢ်မၤအကျိၤအကျဲအပူၤအံၤန့ၣ်ကဘၣ်ပၣ်ဃုာ်, ဟံၣ်ဖိဃီအိၣ်ထီၣ်ဒီးတၢ်အဂ့ၢ်အဂၤတဖၣ်, တၢ်မၤအကျဲလၢကနီၤဖးဟံၣ်ဖိဃီဖိတဖၣ်အကလုာ်အဆၢလၢအတၢ်မၤလီၤဆီလိာ်သးအဂီၢ်, တၢ်သမံသမိးတၢ်ကဟုကယၢ်တၢ်အိၣ်အကျိၤအကျဲလၢတၢ်လူၤကွၢ်တၢ်ဆီတလဲလၢဒဲကဝီၤ, တၢ်ဆၢကတီၢ်အဘျီၣ်, မ့တမ့ၢ်တၢ်အဂ့ၢ်အဂၤတဖၣ်, ဒီးတၢ်မၤတၢ်ဃုသ့ၣ်ညါက့ၤတၢ်အစၢအကျဲလၢတၢ်ကဃုသ့ၣ်ညါတၢ်ဘၣ်ဒိဘၣ်ထံးဟဲကထီၣ်အသးတဖၣ်ခီဖျိလၢအဘၣ်ဃးဒီးတၢ်ရဲၣ်လီၤကျဲလီၤအတၢ်ဆိကမိၣ်ကလုာ်ကလုာ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

- ထံၣ်ဘၣ်ဘၣ်စံၣ်(TBBC)မ့ၢ်သးအိၣ်လၢကနီၤဖးဟံၣ်ဖိဃီဖိတဖၣ်အကလုာ်အဆၢခီဖျိလၢတၢ်ဂံၢ်စၢ်ဘၢါစၢ်အိၣ်အကလုာ်ကလုာ်(အဒိ, လၢကဟ့ၣ်ထီၣ်အတၢ်ဖဲတၢ်မၤလၢအလီၤဆီလိာ်သး), တၢ်ဃီထံနီၤဖးစ့မိၢ်ပုၤအတၢ်န့ၣ်ဘျးန့ၣ်ဖိၣ်လီၤတၢ်လီၤဆဲးလၢကဘၣ်တၢ်ဟ့ၣ်အပူၤကလံၤလၢတၢ်ကဃုသ့ၣ်ညါတၢ်သုစ့မိၢ်ပုၤလၢအတုၤလီၤတီၤလီၤလၢအမ့ၢ်တၢ်သုတၢ်သမံသမိးတၢ်မၤအကျိၤအကျဲန့ၣ်လီၤ. ဟံၣ်ဖိဃီဖိကိးဖျါဒီးကဘၣ်တၢ်သံကွၢ်သံဒီးအီၤတန့ၣ်တဘျီ, လၢတၢ်န့ၣ်အဃိတၢ်အပူၤတဖၣ်ကဘၣ်မ့ၢ်တၢ်အရ့ဒိၣ်ဒီးတၢ်ကဘၣ်စီၤကွၢ်တၢ်အပူၤတဖၣ်ဒီးတၢ်စူးဟံၣ်ဃုာ်အီၤတဖၣ်(ကျိၣ်စ့ဒီးပုၤတဝၢခံခါလၢ) လၢတၢ်မၤအီၤလီၤဆီလိာ်သးဒ်အမ့ၢ်, တၢ်နီၤလီၤတၢ်အိၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဃီထံနီၤဖးကဘၣ်ဒုးသ့ၣ်ညါထံၣ်ဘၣ်ဘၣ်စံၣ် (TBBC)လၢဟံၣ်ဖိဃီဖိတဖၣ်အတၢ်ပူၤတၢ်ကလံၤအမ့ၢ်အတီတဖၣ်လၢတၢ်ဟံၣ်ပနီၣ်ဟံၣ်အီၤလၢတၢ်ကမၤတၢ်နီၤလီၤတၢ်အတၢ်ဖဲတၢ်မၤန့ၣ်လီၤ. တကးဒီးဘၣ်တၢ်ဃီထံနီၤဖးစ့မိၢ်ပုၤအတၢ်န့ၣ်ဘျးန့ၣ်ဖိၣ်လီၤထံၣ်ဘၣ်ဘၣ်စံၣ် (TBBC)ကဘၣ်ခံကွၢ်စီၤကွၢ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤတဖၣ်ဒ်အမ့ၢ်ပုၤတဝၢအတၢ်ဂံၢ်တၢ်ကျဲလၢတၢ်ကမၤတၢ်ဆၢတဲာ်တၢ်ခါဂ့ၢ်တၢ်ခါဂ့ၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်နီၤလီၤတၢ်ဟံၣ်ပနီၣ်ဟံၣ်တၢ်အိၣ်အကျိၤအကျဲန့ၣ်ဘၣ်သ့ၣ်ညါကဆီတလဲပုၤတဝၢအတၢ်စိတၢ်ကမိၢ်လၢဒဲကဝီၤပူၤ မ့တမ့ၢ်ကဒုးဆီတလဲဟံၣ်ဖိဃီဖိတဖၣ်အတၢ်သကဲာ်ပဝးခီဖျိလၢအလီၤအလၢတဖၣ်လၢကမၤန့ၣ်ဘၣ်တၢ်နီၤလီၤတၢ်အိၣ်ပုၤပုၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်အဝဲအံၤကအုၣ်ခိၣ်အသးလၢတၢ်မၤလိဃုသ့ၣ်ညါတၢ်အံၤပညိၣ်ဝဲလီၤလီၤဆီလိာ်သးအတၢ်န့ၣ်ပုၤပုၤတဝၢအတၢ်လီၤပလိာ်လိာ်သးဒီးအတၢ်ဆဲးကျိးလိာ်သးလၢဒဲကဝီၤတဖၣ်အပူၤဒီးတၢ်ဟံၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တဖၣ်အံၤဘၣ်သ့ၣ်ညါကမၤတဲာ်တၢ်ပုၤတဝၢအတၢ်လီၤပလိာ်လိာ်သးလၢတၢ်ကမၤကတၢ်အီၤဒ်အမ့ၢ်, ကမၤစ့ၤလီၤတၢ်လၢတၢ်နီၤလီၤတၢ်အိၣ်အပူၤဒီးတၢ်ဘၣ်ဒိဘၣ်ထံးအသးသဟီၣ်လၢတၢ်မၤတဲာ်တၢ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်မၤလိဃုသ့ၣ်ညါအဝဲအံၤကမၤလၢထီၣ်ပုၤထီၣ်တၢ်ဟံၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်တိၣ်ကျဲလၢကမၤတၢ်ဃီထံနီၤဖးစ့မိၢ်ပုၤအတၢ်န့ၣ်ဘျးန့ၣ်ဖိၣ်လီၤ.

ထံၣ်ဘၣ်ဘၣ်စံၣ်ကဘၣ်မၤတၢ်သမံသမိးတၢ်ကဟုကယၢ်တၢ်အိၣ်အကျိၤအကျဲလၢဟံၣ်ဖိဃီဖိလၢအဂံၢ်စၢ်ဘၢါစၢ်တဖၣ်ဒ်အမ့ၢ်ပုၤဖိသ့ၣ်အိၣ်န့ၣ်ဖိဒီးဖိသ့ၣ်ဖိလၢအသးအိၣ်ဂ့ၣ်န့ၣ်ဆူဖိလိာ်တဖၣ်, လၢအပၣ်ဃုာ်ဒီး CSI ဒီးFCS အတၢ်ဒုးန့ၣ်တၢ်ဂ့ၢ်ကထီၣ်သးတဖၣ်, တၢ်အိၣ်အတၢ်ပူၤဖျးအတၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်တီလၢအဘၣ်ထွဲတဖၣ်လၢအပၣ်ဃုာ်လၢတၢ်ရဲၣ်ကျဲလံၤခံန့ၣ်တဘျီတၢ်မၤတၢ်ဃုသ့ၣ်ညါတၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘၢါန့ၣ်လီၤ.တၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်လၢတၢ်ကမၤန့ၣ်ဃုာ်တၢ်သံကွၢ်တဖၣ်လၢတၢ်ဒုးအိၣ်ဖိသ့ၣ်အိၣ်န့ၣ်ဖိဒီးဖိသ့ၣ်ဖိ(IYCF)လၢကပၣ်ဃုာ်လၢတၢ်မၤတၢ်ဃုသ့ၣ်ညါတၢ်တဖၣ်အကျိၤဃုာ်ဒီးတၢ်သံကွၢ်တဖၣ်လၢကမၤန့ၣ်ဃုာ်လၢတၢ်အိၣ်အုၣ်အိၣ်ချ့အတၢ်မၤတဖၣ်အပူၤ, တၢ်ကဆဲးကဆီအိၣ်လၢလၢပုၤပုၤ, တၢ်အိၣ်အုၣ်အိၣ်ချ့ဒီးထံကဆီ,လၢတၢ်န့ၣ်အဃိတၢ်န့ၣ်ပုၤပုၤလၢအဟဲကထီၣ်သးဘၣ်ဃးတၢ်ကဟုကယၢ်တၢ်အိၣ်ဒီးတၢ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘၢါတအိၣ်တဖၣ်န့ၣ်တၢ်ကနီၤပုၤအီၤသ့ၣ်ထီၣ်ဒီးမၤအီၤန့ၣ်လီၤ.

- တၢ်မၤလိဃုသ့ၣ်ညါတၢ်ဟံၣ်ပနီၣ်ဟံၣ်ဖိဃီဖိအတၢ်ဟဲန့ၣ်အကတီၢ်ဒီးတၢ်အိၣ်အိၣ်လၢလၢပုၤပုၤအကတီၢ်တဖၣ်(တၢ်သ့ၣ်ညါအီၤလၢတၢ်စံးဆၢတၢ်)န့ၣ်လီၤ.တၢ်ဟံၣ်ဖျါလၢတၢ်ဟဲန့ၣ်လဲၤတရံးသးအတၢ်ဖဲတၢ်မၤန့ၣ်စ့ၤဝဲဒီးသန့ၤအသးလၢလိတဖၣ်, ထံၣ်ဘၣ်ဘၣ်စံၣ်(TBBC)ကဘၣ်ကွၢ်ဆိကမိၣ်ရဲၣ်သဲကတီၢ်က့ၤအီၤဘျးဘျးတၢ်တၢ်လၢတၢ်ကနီၤလီၤတၢ်အိၣ်ပုၤပုၤတသ့ၣ်ဖဲအသ့လၢပုၤဘၣ်ကီဘၣ်ခဲအဟံၣ်ဖိဃီဖိလၢကဲလဲလၢဒဲကဝီၤဒဲဘၣ်, ယန့ၤအါရဲၣ်ဒီးဖျါတြုၤအါရဲၣ်ဒီးဘၣ်သ့ၣ်ညါလၢလိမးရူးန့ၣ်လီၤ. ထံၣ်မ့ၢ်ဟ့ၣ်ဒဲကဝီၤန့ၣ်တၢ်တဖၣ်ပၣ်ဃုာ်အီၤဘၣ်မ့ၢ်လၢအဖျါဝဲလၢမူခိၣ်ကလံၤသီၣ်ဂီၤအကတီၢ်တဖၣ်တၢ်ကီတၢ်ခဲကဲထီၣ်အသးလၢလိတဖၣ်န့ၣ်အခါဘၣ်. ဖဲလဲၣ်ဂ့ၢ်ဂ့ၢ်, ဆူခဲညါတန့ၣ်ထံၣ်မ့ၢ်ဟ့ၣ်အတၢ်လီၣ်န့ၣ်တၢ်မ့ၢ်ကထီၣ်အသးလၢမူခိၣ်ကလံၤသီၣ်ဂီၤအကတီၢ်တဖၣ်န့ၣ်ဘၣ်သ့ၣ်ညါလိာ်လၢတၢ်ကဘၣ်မၤအီၤန့ၣ်လီၤ.
- ဝဲလၢတၢ်ကဟုကယၢ်တၢ်အိၣ်ခဲလၢကဲလဲတဖၣ်အပူၤအိၣ်လၢအိၣ်ပုၤလဲန့ၣ်, တၢ်မၤလိဃုသ့ၣ်ညါတၢ်အံၤကဟံၣ်ဂံၢ်ဟံၣ်ကျဲလၢတၢ်လီၤအလံၤအိၣ်လၢတၢ်ကဘၣ်မၤဂ့ၢ်ထီၣ်တၢ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘၢါအကလုာ်ကလုာ်လၢဒဲကဝီၤတဖၣ်အပူၤ(တၢ်အုၣ်အသးလၢတၢ်စူးကျိၤတၢ်အိၣ်အမးဒီးတၢ်အိၣ်အတၢ်လီၤဆီလိာ်သးအကလုာ်ကလုာ်အတၢ်ဟံၣ်ဖျါ). လၢတၢ်န့ၣ်အဃိ, ဖဲတၢ်ဟ့ၣ်တၢ်အုၣ်သးလၢအပူၤကွၢ်တၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်ဟ့ၣ်ဖးတၢ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘၢါတဖၣ်, ထံၣ်ဘၣ်ဘၣ်စံၣ် (TBBC)ကဘၣ်မၤလိာ်န့ၣ်ပုၤပုၤလၢအသ့အညီအကြားအဘၣ်လၢကမၤအါထီၣ်တၢ်ဒီးမၤသကိးဒီးတၢ်ကွၢ်ကွၢ်ဒီးပုၤပုၤမ့ၢ်ကရံၤတဖၣ်, ဒဲကဝီၤကမံးတံာ်တဖၣ်, တၢ်အိၣ်အုၣ်အိၣ်ချ့အပူၤမၤတၢ်ဖိတဖၣ်(ဒီးပုၤလၢမ့ၢ်သးမၤကလိတဖၣ်), ဒီးတၢ်မၤအကျိၤအကျဲအဂ့ၢ်အဂၤတဖၣ်လၢကတစးထီၣ်ပးဂ့ၢ်မၤန့ၣ်ပုၤသးလၢတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ၣ်ဘၣ်ဃးတၢ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘၢါဒီးအတၢ်ပညိၣ်လၢကဒုး

